

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 996/2020
08.10.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Тања Облучар, адвокат у ..., против тужене Агенције за вођење спорова у поступку приватизације, Београд, као правног следбеника Агенције за приватизацију Републике Србије, Београд, чији је пуномоћник Марија Ивановић, адвокат у ..., ради поништаја решења и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4131/17 од 08.10.2019. године, у седници већа одржаној 08. октобра 2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4131/17 од 08.10.2019. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2119/16 од 23.06.2017. године, ставом I изреке, поништено је као незаконито решење правног претходника тужене 13-34/2010 од 22.04.2010. године, којим је тужилци отказан уговор о раду. Ставом II изреке, обавезана је тужена да тужилци исплати накнаду штете на име разлике у нето заради у износу од 3.593.986,84 динара, са законском затезном каматом како је одређено у овом ставу изреке, и да јој накнади трошкове парничног поступка у износу од 519.750,00 динара. Ставом III изреке, обавезана је тужена да тужилци на име накнаде штете уместо враћања на рад исплати износ од 1.155.630,00 динара. Ставом IV изреке, одбијен је тужбени захтев тужилце за исплату износа од још 924.504,00 динара на име накнаде штете уместо враћања на рад.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4131/17 од 08.10.2019. године, одбијена је као неоснована жалба тужене Агенције за вођење спорова у поступку приватизације, као правног следбеника Агенције за приватизацију, и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 2119/16 од 23.06.2017. године у ставу I, II и III изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је изјавила благовремену и дозвољену ревизију, којом побија пресуду због битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, учињене пред другостепеним судом и због погрешне примене материјалног права.

Тужена је поднела одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду по ревизији туженог, по одредбама члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/2018 и 18/2020 - у даљем тексту: ЗПП) и одлучио да ревизија тужене није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Нема ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињене од стране другостепеног суда. Ревизијским наводима указује се на изостанак разлога и образложења критеријума прописаних Законом о раду о висини накнаде штете уместо враћања на рад, те на терет доказивања чињеница од значаја за висину накнаде. Међутим, ради се о наводима усмереним на побијање правилности утврђеног чињеничног стања, од значаја за одмеравање висине накнаде, и евентуалним повредама одредаба парничног поступка у поступању првостепеног суда, који је утврдио чињенично стање, а не у поступању другостепеног суда, те такви наводи нису од значаја у смислу ревизијских разлога из члана 407. став 1. тачка 3. ЗПП, док се због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања ревизија не може изјавити, по одредби члана 407. став 2. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу на неодређено време код правног претходника тужене од 21.10.2001. године, а последње радно место на коме је била распоређена било је „... у Сектору ...“. Тужена је 26.02.2010. године донела Програм решавања вишка запослених. Одлуком директора тужене од 23.02.2010. године усвојен је Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места са образложењем да је предлог наведеног правилника уз Финансијски план упућен Влади Републике Србије на сагласност, да је Влада дала сагласност на Финансијски план и Програм решавања вишка запослених. Према Правилнику о унутрашњој организацији и систематизацији радних места од 23.02.2010. године, број извршилаца на радном месту тужиле смањен је са 12 предвиђених претходни актом о систематизацији, на 5 извршилаца. Спроведен је поступак утврђивања вишка запослених, па је тужиле решењем тужене од 22.04.2010. године отказан уговор о раду због економских и организационих промена које су довеле до смањења обима посла са образложењем да је донето на основу одлуке Владе Републике Србије о максималном броју запослених у органима државне управе, јавним агенцијама и организацијама за обавезно социјално осигурање, као и да је као критеријум приликом утврђивања да је за радом тужиле престала потреба узета у обзир оцена квалитета њеног рада која обухвата оцену резултата рада, односно оцену потребних знања и способности за обављањем послова на којима ради.

Утврђена је висина разлике у нето заради тужиле за период од 12.05.2010. године до 24.01.2011. године и за период од 25.01.2011. године до 30.11.2015 године, у односу на зараду коју би примала да јој није престао радни однос код тужене. Одмерена је висина накнаде штете уместо враћања на рад, у висини десет зарада тужиле, уз узимање у обзир целокупног радног стажа тужиле и околности да издржава двоје малолетне деце.

Ревидент сматра да се, с обзиром да је предлог Правилника упутио Влади Републике Србије на сагласност уз Финансијски план, те да је Влада дала сагласност на Финансијски план, тиме уједно сагласила са планираним бројем запослених који је предвиђен актом о систематизацији, који је у складу са одређеним максималним бројем запослених на неодређено време код туженог, који број је одредила Влада. Како је Влада дала сагласност и на Програм рада за 2010. годину, на тај начин је потврдила да тужена спроводи закон и одлуку на начин како је то наведеним прописима предвиђено. Према томе, сматра да је поступила у складу са одредбом члана 5. Закона о одређивању максималног броја запослених у републичкој администрацији да о спровођењу тог закона извештава Владу. Указује на изјашњење министарства да сагласност на акт о систематизацији није била потребна. Осим тога, подаци о броју запослених лица у јавним агенцијама воде се у министарству надлежном за послове финансија и објављују на интернет презентацији тог министарства, дакле они су јавни, а надзор над применом закона врши министарство надлежно за послове финансија. Сматра да се на Агенцију за приватизацију одредба члана 41. став 3. Закона о јавним агенцијама не примењује, сходно одредби из члана 57. тог закона. Код свега изнетог, тужена је применила Правилник о организацији и систематизацији радних места који јесте био на снази, те је решење за тужилу донето на законити начин. Посебно, оспорава правилност одлуке о накнади штете уместо враћања тужиле на рад у усвајајућем делу, без образложења о критеријумима од којих зависи висина накнаде по одредби члана 191. Закона о раду, о чијој испуњеност тужила није пружила доказе. Запосленом припада накнада штете само у случају да суд одлучи да запосленог врати на рад, што искључује накнаду штете на име изгубљене зараде која се запосленом исплаћује приликом враћања на рад.

Према оцени Врховног касационог суда правилно су нижестепени судови применили члан 179. став 9. и члана 191. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр 24/05, 61/05 и 54/09) у вези са релевантним одредбама Закона о одређивању максималног броја запослених у републичкој администрацији и Закона о јавним агенцијама, када су усвојили тужбени захтев за поништај решења којим је тужили отказан уговор о раду и за накнаду штете због изгубљене зараде, те уместо враћања на рад.

На основу утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су правилном применом материјалног права донели одлуку о тужбеном захтеву за поништај решења о отказу уговора о раду, на основу закључка да тужена није доказала да је Влада Републике Србије дала сагласност на Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, без које сагласности правилник није могао ступити на снагу, с обзиром на одредбе члана 5. Закона о одређивању максималног броја запослених у републичкој администрацији („Службени гласник РС“ бр. 104/2009) и члана 41. Закона о јавним агенцијама („Службени гласник РС“ бр. 18/2005 и 81/2005). Тужена се у доношењу акта о систематизацији позвала на примену Закона о јавним агенцијама (члана 21. став 2.) о делокругу директора, те се одредбе тог закона примењују на поступак доношења тог акта.

Одредбом члана 179. тачка 9. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05, 61/05 и 54/09) прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду

ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Према члану 2. Закона о одређивању максималног броја запослених у републичкој администрацији („Службени гласник РС“, број 104/09), максималан број запослених на неодређено време за сваки орган државне управе, и јавну агенцију одређује Влада (став 2.), и број запослених предвиђен актом о систематизацији радних места не може бити већи од максималног броја запослених одређеног актом Владе (став 3.). Чланом 5. истог Закона прописано је да су јавне агенције, поред осталих субјеката, дужне да о спровођењу овог закона извештавају Владу; чланом 7. прописано је да начин извештавања, као и друга питања од значаја за спровођење овог закона ближе уређује Влада; чланом 8. да надзор над применом овог закона врши министарство надлежно за послове финансија; чланом 9. да рок за доношење акта у систематизацији радних места у складу са овим законом и актом Владе из члана 2. став 2. овог закона јесте 31.12.2009. године и чланом 11. став 3. да се запосленима у јавним агенцијама и организацијама за обавезно социјално осигурање за чијим радом престаје потреба након ступања на снагу акта о систематизацији радних места из члана 9. овог закона исплаћује отпремнина и отказује уговор о раду у складу са законом.

Поступак утврђивања вишка запослених тужена је спровела у примени Закона о одређивању максималног броја запослених у републичкој администрацији и с њим у вези Одлуке о максималном броју запослених у органима државне управе и јавним агенцијама и организацијама за обавезно социјално осигурање, у вези чега је усвојила текст Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места за кога није доказала да је дата сагласност од стране Владе, што је било неопходно с обзиром да се поступак усклађивања броја запослених са прописаним спроводи на начин и под надзором Владе и одговарајућег министарства, чиме су суспендована одређена овлашћења органа тужене. Зато нижестепени судови правилно закључују да акт о систематизацији није ступио на снагу, јер није дата потребна сагласност, а околност да је Влада дала сагласност на Финансијски план тужене за 2010. годину не значи да је тиме дата сагласност на акт о систематизацији, јер он није саставни део Финансијског плана. Како је чланом 11. став 3. Закона о одређивању максималног броја запослених у републичкој администрацији изричито прописано да се запосленима за чијим радом престане потреба, након ступања на снагу акта о систематизацији радних места отказује уговор о раду, то у ситуацији када тај акт није ступио на снагу, побијано решење тужене није законито, у смислу испуњености услова из члана 179. став 9. Закона о раду да тужени тужиљи откаже уговор о раду. Стога је спорно решење правилно поништено, као незаконито и тужена обавезана да тужиљи исплати накнаду штете због изгубљене зараде, применом члана 191. став 2. Закона о раду.

У складу је са условима прописаним одредбама члана 191. став 4. Закона о раду одлука нижестепених судова којима је тужена обавезана да тужиљи, поред накнаде штете у виду разлике од остварене до висине зараде коју би остварила да је радила, у периоду од 12.05.2010. године до 30.11.2015. године, исплати и накнаду штете по захтеву тужиље, с обзиром на околност да не тражи враћање на рад. Наведени основи накнаде штете се не искључују, како то неосновано тврди ревидент.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци пресуде, на основу члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић